

SUMARI

- 1. CANVIS EN L'ORGANITZACIÓ I COMPETÈNCIES DE LA INSPECCIÓ TRIBUTÀRIA I DE L'ÀREA DE DUANES I IMPOSTOS ESPECIALS DE L'AEAT**
L'AEAT amplia les possibilitats de col·laboració interna en les actuacions inspectores.
- 2. ELS DEUTES PER RETENCIONS NO PRACTICADES O PRACTICADES, PERÒ NO INGRESSADES, NO SÓN SUSCEPTIBLES D'AJORNAMENT O FRACCIONAMENT**
El TEAC unifica criteri: els deutes per retencions liquidades per l'Administració no poden ajornar-se ni fraccionar-se.
- 3. PROPOSTA DE REFORMA PER A FACILITAR LA LIQUIDACIÓ DE SOCIETATS AMB EL NIF REVOCAT**
El Consell per a la Defensa del Contribuent ha publicat la Proposta 1/2026, en la qual planteja una modificació normativa per a resoldre els problemes que afronten les societats amb el NIF revocat quan necessiten liquidar-se i extingir-se definitivament.
- 4. IVA.- EL TEAC REITERA LA SEVA DOCTRINA SOBRE L'EXCEPCIÓ A L'EXEMPCIÓ EN L'IVA DEL SEGON O ULTERIORS LLIURAMENTS D'EDIFICACIONS PER A LA SEVA REHABILITACIÓ PER L'ADQUIRENT**
El TEAC insisteix que, perquè el segon o ulterior lliurament d'una edificació per a la seva rehabilitació per l'adquirent estigui subjecte i no exempt de l'IVA, cal que, en el moment del lliurament, l'adquirent tingui la intenció de rehabilitar-la i que aquesta intenció quedi acreditada mitjançant elements objectius.
- 5. IVA.- NO DEDUÏBILITAT DE L'IVA SUPORTAT EN MATERIAL PROMOCIONAL LLIURAT GRATUÏTAMENT A CLIENTS**
El Tribunal Suprem reitera la seva doctrina sobre la limitació del dret a la deducció de l'IVA en relació amb el mobiliari de terrassa i el material promocional lliurats gratuïtament a establiments d'hostaleria.
- 6. IIVTNU.- EL VALOR DE REFERÈNCIA NO POT UTILITZAR-SE COM A VALOR DE TRANSMISSIÓ A l'efecte de LA PLUSVÀLUA MUNICIPAL (IIVTNU) SENSE TRAMITAR ABANS UN PROCEDIMENT DE COMPROVACIÓ DE VALORS**
La DGT nega que el valor de referència del Cadastre substitueixi automàticament al preu de venda en la plusvàlua municipal (IIVTNU).
- 7. RESPONSABILITAT SUBSIDIÀRIA: OBLIGACIÓ DE DECLARAR PRÈVIAMENT FALLITS ELS SOCIS D'UNA SOCIETAT DISSOLTA I LIQUIDADA**
Las deutes tributaris d'una societat dissolta i liquidada han d'exigir-se als socis successors i, només si aquests resulten fallits, es pot derivar la responsabilitat a l'administrador com a responsable subsidiari.
- 8. IS.- DEDUÏBILITAT DE LES DESPESES FINANCERES EN L'IS I LÍMITS A LA REQUALIFICACIÓ DELS PRÉSTECES PARTICIPATIUS**
L'Audiència Nacional reforça la delimitació entre la potestat de qualificació de l'article 13 LGT i les figures de simulació i conflicte en l'aplicació de la norma tributària.
- 9. IS.- EL TRIBUNAL SUPREM PROHIBEIX EL 'PLA B' EN INSPECCIONS: NO ES POT CANVIAR DE MÈTODE SI FALLA EL TRIAT**
La sentència impedeix que l'Agència Tributària blindi les seves actes amb un argument de recanvi si el principal és anul·lat judicialment. A partir d'ara, la Inspecció ha de fonamentar cada regularització en un únic criteri, la qual cosa reforça les garanties del contribuent.

- 10. IRPF.- GUANY PATRIMONIAL D'ACCIONS UTILITZANT EL VALOR NOMINAL DESPRÉS D'UN CONTRA SPLIT**
L'Administració no pot calcular el guany patrimonial d'accions utilitzant el valor nominal després d'un contra Split.
- 11. IRPF.- EXEMPCIÓ PER REINVERSIÓ EN HABITATGE HABITUAL: LÍMIT QUAN EL NOU HABITATGE S'ADQUIREIX AMB CARÀCTER DE BÉ DE GUANY**
El TEAC analitza si un contribuent que transmet un habitatge habitual de caràcter privatiu pot aplicar l'exempció per reinversió sobre la totalitat del guany quan destina l'import obtingut a l'adquisició d'un nou habitatge habitual que adquireix amb caràcter de bé de guanys juntament amb el seu cònjuge.
- 12. IRPF.- RENDIMENTS DEL CAPITAL IMMOBILIARI: DEDUÏBILITAT DE LES PRIMES D'ASSEGURANÇA DE VIDA VINCULADES A PRÉSTECES HIPOTECARIS**
El TEAC considera que les primes de l'assegurança de vida associada al préstec hipotecari constitueixen una despesa de finançament deduïble quan existeix una relació directa amb l'obtenció dels rendiments del lloguer.

1. CANVIS EN L'ORGANITZACIÓ I COMPETÈNCIES DE LA INSPECCIÓ TRIBUTÀRIA I DE L'ÀREA DE DUANES I IMPOSTOS ESPECIALS DE L'AEAT

La Resolució de 23 de juny de 2026, publicada en el BOE el 3 de juliol de 2026 i entrada en vigor el dia 4 de juliol, modifica la Resolució de 24 de març de 1992 sobre organització i atribució de funcions de la Inspecció dels Tributs. El seu objectiu és optimitzar la utilització dels recursos humans de l'Agència Tributària i reforçar l'eficàcia de les actuacions inspectores, especialment en aquelles Delegacions on no existeixi o estigui vacant un lloc amb la consideració d'**Inspector Cap**.

Principals novetats

- **Ampliació de les autoritzacions de col·laboració.** S'amplien els supòsits en els quals diferents òrgans i funcionaris de l'AEAT poden col·laborar en actuacions inspectores, sempre mitjançant la corresponent autorització i amb constància documental en l'expedient.
- **Noves competències dels Delegats Especials.** S'atribueix als Delegats Especials la facultat d'autoritzar la col·laboració:
 - Entre diferents Dependències Regionals i altres unitats de l'AEAT.
 - De funcionaris d'altres Dependències en actuacions de la Dependència Regional d'Inspecció.
 - I, com a principal novetat, dels **Delegats de l'Agència Tributària** en actuacions de la Dependència Regional d'Inspecció quan en la seva seu no existeixi o estigui vacant un lloc d'Inspector Cap, prèvia proposta de l'Inspector Regional i informe favorable del Director del Departament d'Inspecció Financera i Tributària.
- **Consideració d'Inspector Cap.** S'incorpora una nova disposició addicional cinquena que estableix que, en els supòsits anteriors, els Delegats de l'Agència Tributària tindran la consideració d'**Inspector Cap** a l'efecte de l'exercici de les funcions autoritzades.

2. ELS DEUTES PER RETENCIONS NO PRACTICADES O PRACTICADES, PERÒ NO INGRESSADES, NO SÓN SUSCEPTIBLES D'AJORNAMENT O FRACCIONAMENT

El TEAC, en la seva resolució de 16 de juny de 2026 (RG 7731/2023), unifica criteri:

Els deutes per retencions liquidades per l'Administració no poden ajornar-se ni fraccionar-se.

El Tribunal econòmicoadministratiu Central ha fixat un important criteri interpretatiu sobre l'abast de l'article 65.2.b) de la Llei General Tributària, concloent que **els deutes per retencions, tant les corresponents a retencions practicades i no ingressades com**

les derivades de retencions que s'haurien d'haver practicat i van ser posteriorment liquidades per l'Administració, no poden ser objecte d'ajornament o fraccionament.

Antecedents

El cas té el seu origen en una liquidació practicada per l'AEAT respecte de retencions sobre arrendaments urbans. Després de dictar-se la corresponent providència de constrenyiment, l'obligada tributària va sol·licitar l'ajornament del deute, sol·licitud que no va ser admesa per tractar-se d'un deute derivat de retencions.

El TEAR de Canàries va estimar parcialment la reclamació en considerar que, en tractar-se d'un deute nascut d'una liquidació administrativa i no d'una autoliquidació de retencions ingressades fora de termini, la prohibició de l'article 65.2.b) LGT no resultava aplicable automàticament, ordenant retrotreure les actuacions perquè l'Administració resolgués sobre el fons de la sol·licitud d'ajornament.

Enfront d'aquesta resolució, la Directora del Departament de Recaptació de l'AEAT va interposar recurs extraordinari d'alçada per a la unificació de criteri, defensant que **la prohibició legal ha d'aplicar-se amb independència que el deute derivi d'una autoliquidació o d'una liquidació administrativa**, perquè en tots dos casos es tracta d'obligacions tributàries pròpies del retenidor.

Fonamentació del TEAC

El Tribunal recorda que l'article 65.2.b) LGT exclou expressament de l'ajornament i fraccionament les obligacions tributàries que ha de complir el retenidor. Aquesta limitació respon a la naturalesa de les retencions, ja que les quantitats retingudes **no constitueixen recursos propis del retenidor**, sinó imports pertanyents al contribuent retingut que han de ser ingressats en la Hisenda Pública. Per això, la falta de liquiditat no pot justificar l'ajornament d'aquests deutes.

Així mateix, el TEAC analitza l'evolució normativa i destaca que el legislador ha anat restringint històricament l'ajornament dels deutes per retencions, reforçant aquesta limitació després de la reforma introduïda pel Reial decret llei 3/2016, que va eliminar les excepcions existents.

Respecte de les retencions que no van arribar a practicar-se, el Tribunal admet que, des d'un punt de vista econòmic, el retenidor podria afrontar el pagament amb fons propis. No obstant això, considera que una interpretació literal, sistemàtica i històrica de l'article 65.2.b) LGT condueix igualment a la seva exclusió del règim d'ajornaments, ja que l'expressió **«obligacions tributàries que hagi de complir el retenidor»** comprèn tant les retencions efectivament practicades com aquelles que degueren practicar-se.

Criteri unificat

El TEAC fixa com a criteri vinculant que:

Els deutes per retencions liquidades per l'Administració Tributària, ja corresponguin a retencions practicades i no ingressades o a retencions que degueren practicar-se i no es van practicar, no són susceptibles d'ajornament o fraccionament conforme a l'article 65.2.b) de la Llei General Tributària.

3. PROPOSTA DE REFORMA PER A FACILITAR LA LIQUIDACIÓ DE SOCIETATS AMB EL NIF REVOCAT

El **Consell per a la Defensa del Contribuent** ha publicat la **Proposta 1/2026**, en la qual planteja una modificació normativa per a resoldre els problemes que afronten les societats amb el **NIF revocat** quan necessiten liquidar-se i extingir-se definitivament.

Actualment, la revocació del NIF impedeix a aquestes entitats realitzar actuacions essencials per a culminar el seu procés de liquidació, ja que bloqueja, entre altres efectes, la realització d'operacions bancàries, l'atorgament d'escriptures públiques, la inscripció registral i l'obtenció de certificats tributaris. Encara que la normativa preveu la rehabilitació del NIF, no

contempla expressament els supòsits en els quals aquesta se sol·licita únicament per a liquidar i extingir la societat.

L'Agència Tributària admet la rehabilitació del NIF per a aquests casos i el model 036 ja incorpora caselles específiques per a sol·licitar-la. No obstant això, exigeix aportar l'escriptura de dissolució i liquidació o d'extinció, així com l'acreditació que la seva inscripció ha estat denegada pel Registre. Aquesta exigència genera un **cercle viciós**, ja que la societat necessita vendre actius per a pagar els seus deutes, però no pot formalitzar les escriptures necessàries a causa de la revocació del NIF, mentre que la rehabilitació no es concedeix sense aquestes escriptures.

Per a solucionar aquesta situació, el Consell proposa crear una **rehabilitació excepcional i temporal del NIF**, amb una durada màxima de **sis mesos**, limitada exclusivament a les operacions necessàries per a la liquidació de la societat. La sol·licitud hauria d'acompanyar-se de l'escriptura de dissolució, l'acreditació de l'inici de la fase de liquidació, la descripció de les operacions pendents i la identificació de les persones intervinents. Aquesta mesura permetria vendre actius, cancel·lar deutes i culminar l'extinció de l'entitat.

Comentari: La proposta pretén eliminar un important obstacle pràctic en els processos de liquidació de societats inactives, aportant seguretat jurídica a un procediment que actualment pot quedar bloquejat per la pròpia revocació del NIF.

4. IVA.- EL TEAC REITERA LA SEVA DOCTRINA SOBRE L'EXCEPCIÓ A L'EXEMPCIÓ EN L'IVA DELS SEGONS O ULTERIORS LLIURAMENTS D'EDIFICACIONS PER A LA SEVA REHABILITACIÓ PER L'ADQUIRENT

El TEAC, en la seva Resolució de 18 de juny de 2026 (RG 50042/2025), analitza l'aplicació de l'excepció a l'exempció de l'IVA prevista per als segons i ulteriors lliuraments d'edificacions quan l'immoble s'adquireix per a la seva rehabilitació.

Criteri del TEAC

El Tribunal reitera la seva doctrina de 22 de maig de 2019 i estableix que, per a excloure l'exempció de l'article 20.U.22è.A).b) de la Llei de l'IVA, **és imprescindible acreditar, mitjançant elements objectius existents en el moment de la transmissió, la intenció de l'adquirent de destinar l'immoble a la seva rehabilitació.**

No obstant això, el TEAC aclareix que **no constitueix un requisit indispensable que les obres de rehabilitació arribin a iniciar-se o finalitzar-se**, sempre que aquesta intenció quedi degudament acreditada amb proves objectives.

Supòsit analitzat

L'Administració havia considerat que l'operació estava subjecta i no exempta d'IVA per tractar-se d'un immoble pràcticament ruïnós i per haver-se manifestat en l'escriptura la intenció de rehabilitar-lo. No obstant això, l'adquirent va sol·licitar la devolució de l'IVA en entendre que no concorrien els requisits per a excloure l'exempció i que la transmissió havia de tributar per TPO.

Fonaments de la resolució

El TEAC conclou que **la mera manifestació recollida en l'escriptura pública és suficient per acreditar la intenció de rehabilitar l'immoble.** L'exclusió de l'exempció exigeix l'existència d'**elements objectius** que demostrin aquesta finalitat en el moment de la meritació, com ara actuacions materials, administratives o documentals encaminades a la rehabilitació.

Així mateix, precisa que **l'estat ruïnós de l'edifici tampoc permet presumir, per si sol, la intenció de rehabilitar-lo o demolir-lo**, per la qual cosa aquesta circumstància resulta insuficient per a justificar la tributació per IVA.

Conclusió de la sentència

El Tribunal estima parcialment la reclamació i declara que l'Administració no va acreditar l'existència d'elements objectius que justifiquessin l'aplicació de l'excepció a l'exempció. En conseqüència, ordena comprovar si concorren els requisits necessaris per a reconèixer la devolució d'ingressos indeguts.

Comentari

Aquesta resolució reforça un criteri de gran rellevància pràctica en les operacions immobiliàries: **la tributació per IVA dels segons lliuraments d'edificacions destinades a rehabilitació depèn de la prova objectiva de la intenció existent en el moment de la transmissió**, sense que siguin suficients declaracions de voluntat o el deteriorament de l'immoble. La doctrina aporta major seguretat jurídica en exigir que l'Administració fonamenti amb proves objectives l'aplicació de l'excepció a l'exempció prevista en la Llei de l'IVA.

5. IVA.- NO DEDUÏBILITAT DE L'IVA SUPORTAT EN MATERIAL PROMOCIONAL LLIURAT GRATUÏTAMENT A CLIENTS

El Tribunal Suprem, en la seva sentència 797/2026, de 26 de juny de 2026 (Recurs 5101/2023), reitera la seva doctrina sobre la limitació del dret a la deducció de l'IVA en relació amb el mobiliari de terrassa i el material promocional lliurats gratuïtament a establiments d'hostaleria, conclouent que tals béns constitueixen atencions a clients i no autèntics objectes publicitaris a l'efecte de la Llei de l'IVA.

Antecedents

El litigi té el seu origen en una regularització practicada a Heineken Espanya pels exercicis 2013 a 2016. La Inspecció va negar la deducció de l'IVA suportat per l'adquisició de taules, cadires, ombrel·les, gots, gerres, copes i altres elements lliurats gratuïtament a clients d'hostaleria, en considerar que es tractava de béns destinats a atencions a clients conforme a l'article 96.U.5è de la Llei de l'IVA.

La societat defensava que aquests béns constituïen material publicitari o descomptes en espècie vinculats al volum de compres i que, a més, la limitació del dret a deduir vulnerava el Dret de la Unió Europea.

Criteri del Tribunal Suprem

L'Alt Tribunal desestima el recurs i confirma íntegrament la regularització practicada per l'Administració.

La sentència destaca que:

- El fet que el mobiliari incorpori de manera permanent la marca del fabricant **no basta per a considerar-ho objecte publicitari**, ja que posseeix un valor econòmic propi i satisfà necessitats reals de l'establiment hostaler.
- No va quedar acreditat que existís una autèntica cessió d'ús ni que els lliuraments constituïssin descomptes en espècie vinculats a un determinat volum de compres.
- En conseqüència, els lliuraments tenen caràcter gratuït i constitueixen **supòsits d'autoconsum extern de béns**, sense dret a la deducció de l'IVA suportat en la seva adquisició.

Compatibilitat amb el Dret de la Unió Europea

El Tribunal també resol la qüestió d'interès cassacional relativa a la compatibilitat de l'article 96 de la Llei de l'IVA amb la Directiva IVA.

Per a això es recolza en la recent sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea de 12 de març de 2026 (assumpte C-515/24), que declara que la denominada **clàusula "standstill"** permet mantenir aquesta exclusió del dret a deduir, en tractar-se d'una

limitació existent des de la implantació de l'IVA a Espanya i compatible amb el sistema harmonitzat europeu.

Doctrina que consolida

El Tribunal Suprem reafirma que:

- L'IVA suportat per béns lliurats gratuïtament com a atencions a clients **no és deduïble**.
- La mera incorporació de la marca comercial no converteix aquests béns en objectes publicitaris quan conserven un valor comercial propi.
- Només quedarien fora d'aquesta limitació les **mostres comercials** o els **obsequis d'escàs valor** previstos en la Llei de l'IVA.
- La limitació establerta en l'article 96 LIVA resulta plenament compatible amb el Dret de la Unió Europea.

Conclusió

Aquesta sentència consolida definitivament la jurisprudència del Tribunal Suprem sobre el tractament del material promocional lliurat gratuïtament a clients, reforçant el criteri administratiu que aquests béns constitueixen **atencions a clients** i, per tant, **l'IVA suportat en la seva adquisició no pot deduir-se**, tret que es tracti de mostres comercials o d'obsequis d'escàs valor expressament previstos en la normativa. A més, confirma la plena adequació d'aquesta limitació al Dret de la Unió Europea.

6. IIVTNU.- EL VALOR DE REFERÈNCIA NO POT UTILITZAR-SE COM A VALOR DE TRANSMISSIÓ A l'efecte de LA PLUSVÀLUA MUNICIPAL (IIVTNU) SENSE TRAMITAR ABANS UN PROCEDIMENT DE COMPROVACIÓ DE VALORS

La Direcció General de Tributs, en la seva **Consulta Vinculant V0792-26, de 9 d'abril de 2026**, aclareix que, a l'efecte d'acreditar la inexistència d'increment de valor en l'Impost sobre l'Increment de Valor dels Terrenys de Naturalesa Urbana (IIVTNU), **el valor de referència del Cadastre no pot utilitzar-se automàticament com a valor de transmissió**, substituint el preu pactat en l'escriptura.

La consulta analitza el cas d'un immoble venut per un preu inferior al valor de referència cadastral, en el qual l'ajuntament pretenia considerar aquest últim com a valor de transmissió sense tramitar un procediment de comprovació de valors.

La DGT recorda que l'article 104.5 del TRLRHL estableix que, per a determinar l'existència o no d'increment de valor, ha de prendre's **el major entre el valor consignat en el títol de transmissió i el valor comprovat per l'Administració**, quan existeixi una comprovació vàlida. A diferència del que succeeix en l'Impost sobre Successions i Donacions i en l'Impost sobre Transmissions Patrimonials, **la normativa de l'IIVTNU no atribueix al valor de referència del Cadastre la condició de valor de transmissió**.

No obstant això, la consulta precisa que l'ajuntament **sí que pot utilitzar el valor de referència com a element de comprovació**, però únicament dins d'un procediment formal de comprovació de valors i motivant adequadament la seva utilització, a l'empara de l'article 57 de la Llei General Tributària. En conseqüència, **no resulta admissible substituir directament el preu escripturat pel valor de referència sense seguir aquest procediment**.

Conclusió

La DGT confirma que, en la plusvàlua municipal, **el valor de referència cadastral no desplaça automàticament el preu de transmissió**. Només podrà prevaler si l'Administració local tramita un procediment de comprovació de valors degudament motivat, per la qual cosa els ajuntaments no poden basar les seves liquidacions exclusivament en el valor de referència del Cadastre.

7. RESPONSABILITAT SUBSIDIÀRIA: OBLIGACIÓ DE DECLARAR PRÈVIAMENT FALLITS ELS SOCIS D'UNA SOCIETAT DISSOLTA I LIQUIDADA

El Tribunal Suprem resol una qüestió de gran transcendència pràctica en matèria de responsabilitat tributària subsidiària d'administradors. La controvèrsia consistia a determinar si, una vegada extingida una societat mercantil, l'Administració pot derivar directament la responsabilitat subsidiària a l'administrador o, per contra, ha de dirigir-se prèviament contra els socis com a successors de la societat.

La Sala conclou que, quan una societat ha estat **dissolta i liquidada**, els seus deutes tributaris es transmeten "**ope legis**" als socis, els quals queden obligats solidàriament fins al límit del valor de la seva quota de liquidació, de conformitat amb l'article 40.1 de la Llei General Tributària vigent en aquell moment (posteriorment, mitjançant la Llei 7/2012, de 29 d'octubre, també s'inclouen en aquest límit les "*percepcions patrimonials rebudes per aquests en els dos anys anteriors a la data de dissolució que minorin el patrimoni social que hauria de respondre de tals obligacions*"). En conseqüència, abans de declarar la responsabilitat subsidiària de l'administrador (article 43.1.a LGT), l'Administració ha de continuar el procediment de recaptació contra dels socis i, únicament després de declarar-los fallits, podrà acudir al responsable subsidiari.

El Tribunal rebutja la tesi de l'Administració, que diferenciava entre successors i responsables solidaris per a sostenir que la declaració de fallit dels socis no era necessària. Encara que reconeix que els socis no són responsables solidaris de l'article 42 LGT, afirma que, després de l'extinció de la societat, passen a ocupar la posició de deutors principals per successió legal, la qual cosa impedeix ignorar la seva existència en el procediment recaptatori.

Així mateix, el Suprem considera ineficaç la declaració de fallit efectuada respecte d'una societat ja extingida, perquè l'Administració havia d'haver actuat prèviament contra els socis. De no fer-ho, es vulnera el benefici d'excussió propi de la responsabilitat subsidiària i es dificulta el dret de reembossament de l'administrador enfront del veritable deutor.

Doctrina jurisprudencial

El Tribunal Suprem fixa la següent doctrina:

- La derivació de responsabilitat subsidiària de l'article 43.1.a) LGT **exigeix prèviament** la declaració de fallit dels socis de la societat deutora quan aquesta hagi estat dissolta i liquidada.
- No és possible derivar directament a l'administrador els deutes d'una societat extingida sense haver seguit prèviament el procediment contra els socis successors previst en els articles 40.1 i 177.2 LGT.

Interès pràctic

Aquesta sentència reforça les garanties dels administradors enfront de les derivacions de responsabilitat tributària i obliga a l'AEAT a respectar l'ordre legal d'exigència dels deutes quan la societat ja ha estat liquidada. La resolució tindrà una important incidència en els procediments de derivació de responsabilitat subsidiària en supòsits d'extinció de societats.

8. IS.- DEDUÏBILITAT DE LES DESPESES FINANCERES EN L'IS I LÍMITS A LA REQUALIFICACIÓ DELS PRÉSTECs PARTICIPATIUS

L'Audiència Nacional, sala contenciosa administrativa, en la seva Sentència de 30 d'abril de 2026 (Recurs 3/2021), analitza si la Inspecció podia utilitzar la **potestat de qualificació de l'article 13 de la Llei General Tributària (LGT)** "*Les obligacions tributàries s'exigiran conformement a la naturalesa jurídica del fet, acte o negoci realitzat, sigui quina sigui la forma o denominació que els interessats li haguessin donat*", i prescindint dels defectes que poguessin afectar la seva validesa per a negar la deduïbilitat dels interessos derivats d'un préstec participatiu, en considerar que una operació de reestructuració societària mancava de motius econòmics vàlids i perseguia exclusivament obtenir un avantatge fiscal.

Antecedents

La societat XX va finançar l'adquisició d'una altra entitat mitjançant una combinació de capital, finançament bancari i un préstec participatiu concedit pel seu soci principal Fons I. Posteriorment es va produir una fusió i, anys després, la venda del grup. Durant la inspecció, l'Administració va requalificar el préstec participatiu com una aportació a fons propis i va rebutjar la deducció dels interessos satisfets, regularitzant l'impost de societats dels exercicis 2011-2012 i, per extensió, les bases imposables negatives aplicades en 2015-2016.

Criteri de l'Audiència Nacional

La Sala recorda que la potestat de **qualificació** de l'article 13 LGT únicament permet determinar la veritable naturalesa jurídica dels actes o negocis realitzats, però **no pot utilitzar-se per a qüestionar l'existència de motius econòmics o apreciar un supòsit de frau de llei o conflicte en l'aplicació de la norma**, per a això l'Administració ha d'acudir als procediments específics previstos en els articles 15 i 16 LGT (*conflicte en l'aplicació de la norma tributària i simulació*).

Així mateix, destaca que el préstec participatiu constitueix un instrument financer legal la utilització del qual no pot desvirtuar-se únicament pel resultat econòmic obtingut o per l'elevat cost financer de l'operació, recordant la doctrina del Tribunal Suprem sobre la deduïbilitat d'aquesta mena de despeses quan financen efectivament l'activitat empresarial.

Conclusió de la sentència

L'Audiència Nacional conclou que la Inspecció **es va extralimitar en utilitzar la qualificació jurídica per a qüestionar la finalitat econòmica de la reestructuració**, quan hauria d'haver acudit, si és el cas, al procediment específic de conflicte en l'aplicació de la norma o de simulació. En haver-se seguit una via procedimental inadequada, declara **nul·les les liquidacions practicades** i estima íntegrament el recurs de la societat.

Comentari

L'Administració no pot utilitzar la qualificació com a via indirecta per a negar l'existència de motius econòmics vàlids en una operació de reestructuració. Quan la regularització es fonamenta en la suposada finalitat exclusivament fiscal d'una operació, haurà de tramitar el procediment específic previst en els articles 15 o 16 LGT, amb totes les garanties que això comporta per al contribuent.

9. IS.- EL TRIBUNAL SUPREM PROHIBEIX EL 'PLA B' EN INSPECCIONS: NO ES POT CANVIAR DE MÈTODE SI FALLA EL TRIAT

El Tribunal Suprem, en la seva Sentència 857/2026, de 7 de juliol de 2026, sala contenciosa administrativa, Secció Segona recurs de cassació 577/2024 estableix que, **una vegada anul·lada una declaració de frau de llei**, l'Administració Tributària no pot mantenir la regularització practicada utilitzant, dins del mateix acord de liquidació, **un fonament jurídic distint i incompatible amb aquell que sustentava inicialment la regularització**.

Antecedents

L'origen del litigi es remunta a una sèrie de complexes operacions societàries realitzades per la filial espanyola d'un grup empresarial. Al desembre de 2004, la companyia va dur a terme una ampliació de capital mitjançant l'aportació de les accions d'una filial sueca, valorades en 346 milions d'€. Anys més tard, en 2010, l'empresa matriu va dissoldre aquesta filial, registrant una pèrdua patrimonial deduïble en l'impost de societats de més de 46 milions d'€ a causa de diferències de canvi de moneda.

Després d'un procés d'inspecció, l'Agència Tributària va determinar que aquestes transaccions s'havien estructurat en frau de llei d'acord amb l'antiga Llei General Tributària de 1963. No obstant això, preveient que els tribunals poguessin anul·lar aquesta qualificació per motius procedimentals, la inspecció va introduir una salvaguarda condicional en l'acord de liquidació.

Hisenda va establir que, en el cas que la justícia no referendés l'existència de frau de llei, s'aplicarien de manera subsidiària les regles especials de valoració previstes en l'article 15 del Text Refós de la Llei de l'impost de societats (TRLIS). Sota aquesta alternativa, l'Administració valorava la participació de la filial sueca d'acord amb el seu capital social històric (a penes 222.977€) en lloc del valor de mercat declarat, la qual cosa anul·lava igualment la deducció de les pèrdues milionàries en 2010.

La declaració de frau de llei va ser anul·lada perquè l'Administració havia utilitzat **l'article 24 de la LGT de 1963**, quan, en haver-se realitzat l'operació en 2004, resultava aplicable la **LGT de 2003**, l'article 15 de la qual regula el conflicte en l'aplicació de la norma tributària.

Criteri del Tribunal Suprem

El Tribunal Suprem rebutja aquesta manera de procedir per considerar que tots dos fonaments són **jurídicament incompatibles**.

L'Administració no pot considerar simultàniament que una operació és fraudulenta i, subsidiàriament, tractar-la com una operació vàlida a la qual resulten aplicables les regles ordinàries de valoració. L'article 15 del TRLIS **no constitueix una clàusula antifrau alternativa**, sinó un règim de valoració aplicable a operacions realitzades correctament.

Per tant, no resulta admissible que, davant l'eventual anul·lació de la declaració de frau de llei, l'Administració hagi previst dins de la mateixa liquidació una segona regularització destinada a produir el mateix efecte econòmic.

El Tribunal destaca especialment que aquesta actuació genera **indefensió al contribuent**, perquè la liquidació no permet conèixer amb claredat quin és realment el fonament jurídic de la regularització i tampoc permet una adequada contradicció sobre la segona via utilitzada.

A més, en el cas concret, l'aplicació de l'article 15 del TRLIS es va realitzar sense identificar amb suficient precisió l'apartat concret aplicat ni justificar adequadament el valor de mercat atribuït a les participacions. El Tribunal recorda que el **valor normal de mercat no equival automàticament a valor del capital social**, sent necessària la corresponent justificació.

Doctrina jurisprudencial

El Tribunal Suprem fixa la següent doctrina:

1. **Anul·lada judicialment una declaració de frau de llei**, l'Administració no pot mantenir la regularització que va provocar mitjançant un motiu jurídic diferent i incompatible amb aquesta declaració.
2. **No és possible fonamentar simultàniament una mateixa liquidació** en l'existència de frau de llei i en l'eventual nul·litat d'aquesta mateixa declaració.
3. L'aplicació de les regles de valoració de **l'article 15 del TRLIS** és incompatible, en les circumstàncies examinades, amb la utilització de la declaració de frau de llei com a fonament de la regularització.
4. La utilització d'aquesta **dobla via de regularització** ocasiona indefensió al contribuent.

Conseqüència per al cas concret

El Tribunal Suprem **casa i anul·la la sentència de l'Audiència Nacional**, en considerar incorrecta la seva decisió de mantenir la regularització mitjançant l'aplicació de l'article 15 del TRLIS una vegada anul·lad conforme als articles a la declaració de frau de llei.

Importància pràctica: la sentència reforça les exigències de **coherència, claredat i congruència de les liquidacions tributàries**, impedit que l'Administració utilitzi una espècie de "dobla fonament" per a preservar una regularització enfront de l'eventual anul·lació judicial del seu fonament principal. L'Administració ha de triar i motivar correctament la via jurídica que sustenta la regularització, sense poder substituir posteriorment, dins del mateix acte, un fonament incompatible per un altre.

10. IRPF.- GUANY PATRIMONIAL D'ACCIONS UTILITZANT EL VALOR NOMINAL DESPRÉS D'UN CONTRA SPLIT

L'operació de contra Split o agrupació d'accions és l'operació inversa a un Split. Es redueix el nombre de títols en circulació, i s'augmenta el valor nominal de les accions, mantenint-se el mateix valor del capital social.

El Tribunal Superior de Justícia d'Andalusia, en la seva Sentència 297/2026, de 9 de març de 2026 (Recurs 419/2022), estima el recurs del contribuent i anul·la una liquidació de l'IRPF en considerar improcedent el mètode utilitzat per la Inspecció per a determinar el valor d'adquisició d'unes accions transmeses.

Antecedents

La Inspecció va regularitzar la transmissió parcial d'accions de la societat XX corresponent a l'exercici 2015. Davant la falta de documentació suficient sobre el cost d'adquisició dels títols venuts, l'Administració va calcular aquest cost mitjançant una **proporció basada en el valor nominal** de les accions adquirides i transmeses, concloent que existia un guany patrimonial.

La contribuent va sostenir que aquest criteri era incorrecte, ja que les accions havien estat objecte d'una operació de **contra Split**, circumstància que va alterar el valor nominal sense modificar el valor econòmic real de la inversió. Així mateix, va defensar que les dades disponibles acreditaven una pèrdua patrimonial i que corresponia a l'Administració demostrar l'existència d'un guany.

Criteri del Tribunal

La Sala recorda que, d'acord amb els articles 33, 34 i 35 de la Llei de l'IRPF, els guanys i pèrdues patrimonials s'han de calcular atenent el **preu real d'adquisició i de transmissió**, no al valor nominal dels títols. Així mateix, destaca que la càrrega d'acreditar els fets que determinen un increment del deute tributari correspon a l'Administració.

El Tribunal considera que el mètode emprat per la Inspecció manca de fonament jurídic perquè:

- El valor nominal és una magnitud comptable que no reflecteix necessàriament el preu de mercat ni el cost real d'adquisició.
- L'existència d'un **contra Split** modifica el valor nominal i el nombre d'accions, però no altera el valor econòmic de la inversió, per la qual cosa utilitzar aquest valor com a criteri de repartiment condueix a resultats artificials.
- L'Administració no va acreditar el veritable valor d'adquisició ni va justificar la impossibilitat d'obtenir-lo abans d'acudir a un mètode alternatiu.

Conclusió de la sentència

El TSJ d'Andalusia estima el recurs i anul·la la liquidació practicada, en considerar que el mètode utilitzat per l'Administració vulnera l'**article 35 de la Llei de l'IRPF** i l'**article 105 de la Llei General Tributària**, en substituir el preu real d'adquisició per un criteri basat en el valor nominal de les accions.

Comentari

Aquesta sentència reforça un principi essencial en la tributació dels guanys patrimonials derivats de valors mobiliaris: **el cost d'adquisició ha de determinar-se conforme a l'import realment satisfet**, sense que l'Administració pugui recórrer a mètodes de càlcul basats en el valor nominal quan aquests no reflecteixin la realitat econòmica de l'operació, especialment en supòsits de reestructuració societària com els **contra Split**. A més, recorda que l'absència de documentació per part del contribuent no exonera l'Administració de la seva obligació d'acreditar adequadament els elements que fonamenten la regularització tributària.

11. IRPF.- EXEMPCIÓ PER REINVERSIÓ EN HABITATGE HABITUAL: LÍMIT QUAN EL NOU HABITATGE S'ADQUIREIX AMB CARÀCTER DE BÉ DE GUANYS

El TEAC, en la seva resolució de 13 de juliol de 2026, RG 00/05896/2025, unificació de criteri, analitza si un contribuent que transmet un **habitatge habitual de caràcter privatiu** pot aplicar l'exempció per reinversió sobre la totalitat del guany quan destina l'import obtingut a l'adquisició d'un nou habitatge habitual que adquireix **amb caràcter de bé de guany juntament amb el seu cònjuge**.

La controvèrsia sorgeix perquè el contribuent havia destinat al nou habitatge la totalitat de l'import obtingut per la venda del seu habitatge privatiu, però el nou habitatge pertanyia a tots dos cònjuges.

Criteri del TEAC

El TEAC estableix que l'exempció per reinversió prevista en l'**article 38.1 de la LIRPF** únicament pot aplicar-se respecte de l'import efectivament destinat pel contribuent a adquirir la part del nou habitatge de la qual resulta titular.

Per a determinar aquesta proporció resulta determinant el **percentatge de participació que el contribuent adquireix en el nou habitatge**.

En conseqüència, quan el nou habitatge s'adquireix amb caràcter de bé de guany i no existeix una atribució expressa de quotes, a l'efecte de l'IRPF es considera que correspon **un 50% a cada cònjuge**, conforme a l'article 11 de la LIRPF.

Per tant, si un contribuent ven un habitatge habitual privatiu del qual era titular al 100% i reinverteix l'import obtingut en un nou habitatge de bé de guany, de la qual adquireix el 50%, **no podrà considerar reinvertit, a l'efecte de l'exempció, més de l'import corresponent a aquest 50%**.

Fonamentació

El TEAC recorda que l'article 38.1 LIRPF permet excloure de gravamen el guany patrimonial derivat de la transmissió de l'habitatge habitual quan l'import obtingut es reinverteix en un nou habitatge habitual. Si la reinversió és inferior a l'import obtingut, l'exempció és proporcional.

La clau es troba en l'**article 11 LIRPF**, que estableix que els béns i drets comuns a tots dos cònjuges s'atribueixen fiscalment per meitat, tret que es justifiqui una altra quota de participació. El TEAC considera que aquesta regla d'individualització fiscal resulta determinant, encara que, des del punt de vista civil, el règim de guany constitueixi una mancomunitat en la qual no existeixen quotes individuals sobre cada bé.

D'aquesta manera, l'import satisfet per un dels cònjuges que excedeixi de la quantitat corresponent al seu percentatge de titularitat **no es considera reinvertit en l'adquisició del seu propi habitatge habitual**, sinó destinat a finançar l'adquisició de la part corresponent a l'altre cònjuge.

Exemple pràctic

Un contribuent embeni el seu habitatge habitual privatiu i obté **200.000€**, destinant tot aquest import a l'adquisició d'un nou habitatge habitual per import de **300.000€**, que adquireix amb el seu cònjuge amb caràcter de bé de guany.

A l'efecte de l'IRPF:

- Participació del contribuent en el nou habitatge: **50%**.
- Import màxim del nou habitatge que pot computar com a reinversió: **150.000€**.
- Els altres **50.000€** que hauria aportat el contribuent no constitueixen reinversió en el seu propi habitatge habitual a l'efecte de l'exempció.
- Per tant, l'exempció del guany patrimonial no podrà aconseguir el 100% pel mer fet que hagi destinat els 200.000€ obtinguts de la venda al nou habitatge.

El percentatge del 50% no constitueix una regla absoluta per a tots els casos: el límit serà el **percentatge de participació que efectivament correspongui al contribuent en el nou habitatge**. En les adquisicions de guanys sense atribució expressa de quotes, aquest percentatge serà, amb caràcter general, del 50%.

Importància de la resolució

La resolució té especial rellevància perquè **unifica el criteri dels Tribunals econòmicoadministratius** i confirma la posició que venien mantenint el TEAR de Cantàbria i la Direcció General de Tributs.

El TEAC estableix, per tant, que per a determinar la quantia de la reinversió no n'hi ha prou amb acreditar que els diners procedents de la venda s'ha destinat materialment al pagament del nou habitatge. És necessari que aquest import es correspongui amb la **participació en la titularitat del nou habitatge adquirit pel mateix contribuent**.

Conclusió: Quan es transmet un habitatge habitual privatiu i s'adquireix un altre amb caràcter de bé de guanys, l'exempció per reinversió queda limitada a l'import destinat a adquirir la participació que correspon al contribuent en el nou habitatge. Si aquest s'adquireix en règim de guanys sense atribució de quotes, el límit serà, en principi, el **50% del preu d'adquisició**.

12. IRPF.- RENDIMENTS DEL CAPITAL IMMOBILIARI: DEDUÏBILITAT DE LES PRIMES D'ASSEGURANÇA DE VIDA VINCULADES A PRÉSTECs HIPOTECARIS

El TEAC estableix, en **unificació de criteri**, que les **primes de les assegurances de vida vinculades a un préstec hipotecari que grava un immoble arrendat són fiscalment deduïbles** per a determinar el rendiment net del capital immobiliari **quan la contractació de l'assegurança està inclosa en les condicions del préstec i la seva subscripció determina una bonificació en el tipus d'interès**.

El Tribunal considera que aquestes primes poden qualificar-se com a "**despeses de finançament**" de l'article 23.1.a).1r LIRPF, encara que no siguin pròpiament interessos del préstec ni encaixin en les assegurances sobre l'immoble previstes en l'article 13.f) RIRPF. La normativa estableix un concepte **no tancat** de despeses necessàries, per la qual cosa poden incloure's altres despeses que presentin una vinculació directa amb el finançament i amb l'obtenció dels rendiments.

Fonamentació

L'article 23.1.a) LIRPF permet deduir les **despeses necessàries per a l'obtenció dels rendiments**, incloent-hi els interessos de capitals aliens i les altres **despeses de finançament**. El TEAC destaca que l'enumeració legal no és "*numerus clausus*".

Encara que l'assegurança de vida no protegeix directament l'immoble —el risc assegurat és la vida o incapacitat de l'assegurat—, el TEAC entén que existeix una **connexió econòmica directa amb el finançament** quan la seva contractació permet obtenir millors condicions hipotecàries. En particular, si l'assegurança redueix el tipus d'interès, repercuteix directament en la quantia dels interessos satisfets, que sí que són deduïbles.

Per a aconseguir aquesta conclusió, el TEAC té especialment en compte l'evolució de l'antiga **deducció per inversió en habitatge habitual** i la doctrina de la DGT, que havia considerat en diferents pronunciaments que determinades assegurances de vida vinculades a préstecs hipotecaris constituïen despeses derivades del finançament quan la seva contractació figurava entre les condicions del prestador.

Importància del canvi de criteri

La resolució suposa apartar-se del criteri mantingut per la DGT en la consulta V2303-18, segons el qual l'assegurança de vida no era deduïble quan la seva falta de contractació únicament provocava un increment del tipus d'interès, però no impedia obtenir el préstec. El TEAC considera ara que aquesta circumstància **no impedeix apreciar la necessària vinculació amb el finançament**.

Aplicació pràctica

La deduïbilitat exigeix que pugui acreditar-se que l'assegurança està **vinculada a les condicions de finançament** de l'immoble arrendat i que la seva contractació té incidència en les condicions econòmiques del préstec. En el cas analitzat, la pòlissa establia expressament la seva vinculació al crèdit i que l'assegurança s'extingia amb la cancel·lació anticipada del préstec.

Conclusió

Les primes d'una assegurança de vida associada a la hipoteca d'un immoble llogat **poden deduir-se com a despesa de finançament en l'IRPF**, no sols quan l'assegurança sigui obligatòria per a obtenir el préstec, sinó també quan la seva contractació formi part de les condicions financeres i permeti obtenir una **bonificació del tipus d'interès**.

BOU & ASSOCIATS

